

ТОНГ ЮЛДУЗИ

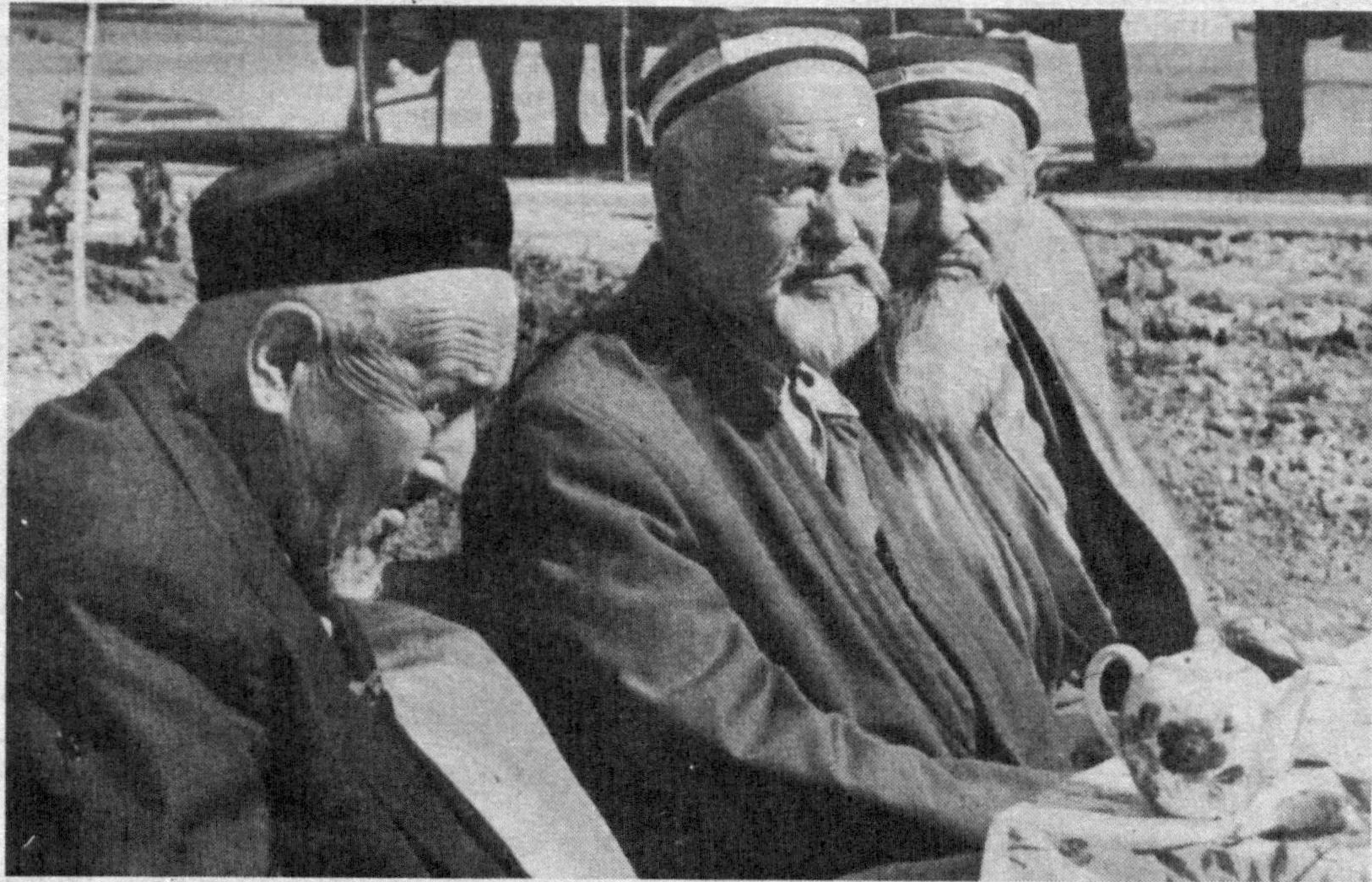
Муассислар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚҶМИТАСИ

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни» номи билан чиқа бошлаган

№ 6 (65882)
1996 йил, 31 январь, чоршанба

Сотувда
эркин нархда

ЧИНОР УМРИНИ ТИЛАЙМИЗ

Рости, Сарносиёга бо-ришдан ниятимиз бо-лаларнинг баҳорга, кучат экиб боғ яратадиган кунларга қандай тайёрланаётганликлари билан танишиш эди. Лекин дастлабки суҳбатдошларимиз саксон ёшдан ошсалар ҳамки қўларига асо эмас, кетмон тутиб боғ яратаётган боболар бўлди. Уларнинг сузлари фойдадан ҳоли бўлмайди, албатта.

Қурбонали Бобо, республикада хизмат қўрсатган пахтакор, уруш қатнашчиси.

— Икки кам саксондаман болам, шукур, тетикман, тонг отмай туриб қадрдон отимга минаман, дала-дашт кезаман. Дарахт экишни яхши кураман, Қаерга жой қилсам, биринчи ишни дарахт утказишдан бошлайман. Бу ерларга келганимда ёш эдим. «Ўзбекон» деган жойга қишлоқ совети раиси булиб келганман. Тап-тақир чул эди ҳаммаёқ. Лекин сув келтиришнинг иложи бор экан. «Нега дарахт экмайсизлар?» десам, «Унмайди» дейишди. Уша пайтлар қатнаб ишлардим. Бировнинг ҳовлисига биринчи булиб дарахт экдим. Хашпаш дегунча дарахтзор булиб кетди.

Эгамберди бобо Норматов:
— Болам, ёшим туқсонни қоралаб қолди, бирдан-бир эзгу ниятим мустақил диёрда яшаётган ватандошларимга ажойиб хурмозор барпо этиб бериш. Ватан обод бўлсин, одамлар фаровон ҳаёт кечирсин, биз уруш курдик, набираларимиз, фарзандларимиз курмасин, фарзандларим, набираларимга ҳалол булинг меҳнат нонини енг дейман, Куп есангиз ҳам, оз есангиз ҳам кунингиз утади, дейман. Бировнинг ҳақиға хиёнат қилманг, кимки худо берган ризққа қаноат қилмаса, беш кун ейди, ун кун ейди, кейин оч қолади, дейман. Купроқ ерга меҳнат сингдиринг, ер одамни туйдиради.

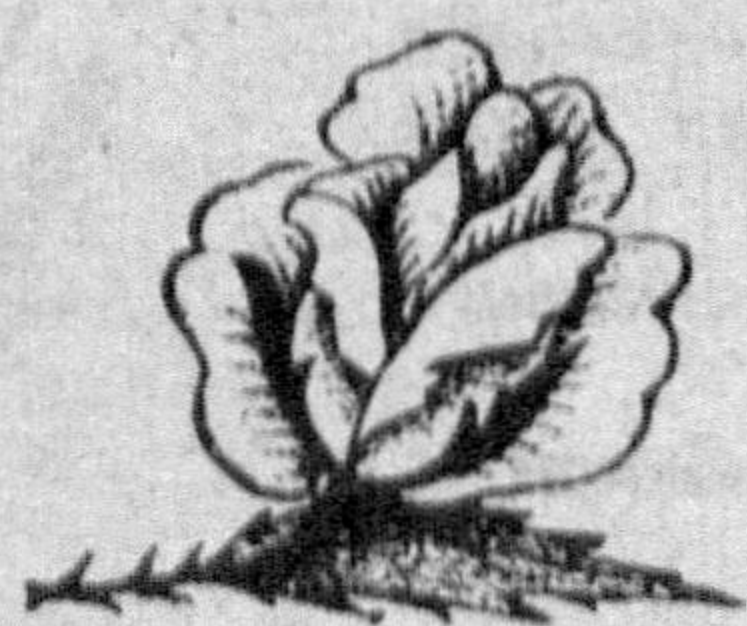
Бу масканнинг тилга тушган гушаларидан бири «Етти чинор» деб аталаркан. Еттита чинор қад кутариб турган боғнинг уртасида катта ҳовуз бўлиб, айтишларича унинг ёши 300 дан ортиқ эмиш. Қишлоқда буладиган сайллар, Навруз ва Меҳржон байрамлари мана шу табаррук жойда утаркан.

Ёшлари юзни қоралаган булса ҳам меҳнат қилиб чарчамаётган Эгамберди бобо, Жума бобо, ҳам урушда, ҳам меҳнатда фидойилик қўрсатган Умар ота Сувонов, Тошбой ота Ху-

дойқулов, ака-ука Қурбон бобо ва Анвар бобо Раҳмоновлар, Қурбонали бобо Жураев, Хуррам бобо Бойқобилов, Мелиқул бобо Худойназаровлар қишлоқнинг фахри эканлар.

Уруш ортида меҳнат қилиб, туну кун машаққат чекса-да галабага ишонган, топган бир тишлам нонию иссиқ кийим кечагигача фронтга юборган онахонлардан Фотима ая Абдуллаева, Давлат мо-мо Шерқобилова, Суннат ая Абдуллаева, Улдона мо-мо Мусаева, Каромат ая Мусаева, Уринбиби ая Норматованинг номларини алоҳида ҳурмат билан тилга олса арзийди. Улар бугунги кунда ҳам ҳалоллик, фидойилик, меҳнатсеварлик, ватанпарварлик тимсолидирлар. Барча эзгу ишларда ёшларга бош-қош. Биз уларга чинор умрини тилаймиз.

**Ҳафизахон ХАЙИТМЕТОВА,
Дано ЗОҲИДОВА,
Сурхондарё вилояти.**

— Муаллим. Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли тунлар» китобини уқиш учун кутубхоначи опамдан сура-сам, ҳали ёшинг кичикроқ, дедилар.

Тусатдан уйинқароқ, барчанинг тили билан айтганда «безори» бо-

га айланди. Буш вақт топди дегунча, мактаб кутубхонасига ошиқадди. Ҳозир у Шукур Бурҳонов номли мактабнинг 8-«В» синфида намунали хулқ билан уқимоқда. Уни ҳеч ким илгаригидек «безори» деб эмас, аксин-

ланинг китоб уқимоқчи булганидан ҳаммамиз тааж-

СҶЙЛАШАДИ ОДАМ БИЛАН

жубланиб, ҳайрон булдик. Муаллимимиз эса кувониб кетдилар ва китобни уша заҳоти Акромжонга олиб бердилар.

Шу-шу булди-ю, туполончи Акромжон Асронқулов бутунлай бошқа Акромжон булиб қолди. Китоб унинг энг яқин дўсти-

ча, одобли, ақлли бола деб атайди.

Катталар китоб ҳақида бекорга айтишмаган эканда, «На кузи бор, на оғзи бор, сўйлашади одам билан», деб.

**Обиджон ХУДОЙҚУЛОВ,
Фаргона вилояти, Риштон туманидаги 19-ўрта мактаб.**

АТЛАНТАДА ОМАД ЁР БҶЛСИН

Бизнинг «Чархин» посёлкасида спортни севувчилар жуда куп.

Айниқса, уғил болалар... Оиламизда булса дадам шахмат, акам футбол, укам кураш, узим бокс билан мунтазам шуғулланамиз.

1995 йилнинг энг яхши спортчиси Дилшод Ербеков ҳамқишлоғимиз эканлигидан ҳам кунлигимиз фахрга тулиқ. У ун олти ёшида «Спорт устаси» унвонини олган. 1992-1993 йилларда Ўзбекистон чемпиони, 1995 йил, сентябрь ойидаги 1-Марказий Осиё уйинлари голиби булди. Мен Дилшод акамнинг ютуқларини доимо матбуот орқали уқиб тураман. Яқинда унинг Атлантада утадиган Олимпиадада иштирок этиш учун йўланма олганлигини ҳам «Спорт» газетасидан уқиб билдим.

Умуман мен мустақил Ватаним Ўзбекистон спортчиларининг қай бирлари Атланта Олимпиадасига йўланма олишаётганини интиқдик билан кузатиб бормоқдаман. «Меҳнат уринбосарлари» спорт жамияти вакили, чирчиқлик

Atlanta 1996

дзюдочи Андрей Штурбабин, Тошкентдаг «Динамо» спорт масканида фаолият қўрсатаётган «Қора белбоғ» клуби аъзоси Жўра Пармонов, ҳамюртларимиз Н.Отаев, Р.Чагаев, М.Абдуллаев жонажон Ватанимиз спорти шаънини оламга ёйиш ҳуқуқини биринчилардан булиб қўлга киритишди.

Мен оиламиз номидан Атланта Олимпиадаси йўланмаси учун қизгин курашлар олиб бораётган бошқа спортчи ака-опаларимга ҳам бу йўлда ютуқлар тилаб, муоабақаларда омад ер булишига умидворман.

**Шўхрат БОЗОРОВ,
Самарқанд вилояти,
Пастдарғом тумани.
Газетамизнинг 2-саҳифасида ён спортчилар ҳақида ҳикоя қиламиз.**

БЕҲЗОД РУҲИ ШОД БЎЛДИ

Яқинда туман ижодкор болалар ва усмирлар уюшмасида буюк мусаввир Камолиддин Беҳзод таваллуди муносабати билан ёш рассомлар кургазмаси ва ижодкорлар учрашуви ташкил қилинди. Тугриси, туман миқёсида утказиладиган бу тадбир уқувчи ёшларнинг катта бир тантанасига айланиб кетишини узимиз ҳам кутмагандик.

Шу куни байрамонга безатилган зал уқитувчилар, уқувчилар билан лик тула бўлди. Республикамиздаги таниқли ижодкорлар меҳмон бўлиб келишди. Фойеда ёш рассомларнинг асарларидан кургазма ташкил қилинди. Болалар узлари томоша қилган мультфильмлар, уқиган эртақлари, достонлари қаҳрамонларини, табиат манзараларини турли ранг-тасвирларда жонлантиришга интилишган. Яна, болалар ва усмирлар уйи қоши-

даги тикувчилик, туқувчилик, каштачилик, хунармандчилик каби куплаб тугараклар аъзоларининг ишлари ҳам намойиш этилди. Айниқса, Ирина Берниёзова раҳбарлигидаги тугарак аъзоларининг ясаган юмшоқ уйинчоқларни болалар зур қизиқиш билан томоша қилишди. Лицей уқувчилари — туман ижодкор болалар ва усмирлар уюшмаси қошидаги «Ёғду» клуби аъзолари Камолиддин Беҳзоднинг ҳаёти ва ижоди хусусида қизиқарли суҳбат уюштирилди.

Ёш рассомларнинг куригида ижодкор болалар ва усмирлар уйи қошидаги «Мусаввир» тугараги аъзолари 1-мактаб уқувчиси, Н.Тоштемиров ва 3-мактаб уқувчиси Малика Мирхалило-

валар 1-уринни, 1-мактаб уқувчиси Б.Нишонбоев ва Н.Соатовалар 2-уринни эгаллашди. 2-, 6-, 29- ҳамда 14-мактабнинг ёш рассомлари чизган суратлар ҳам яхши баҳоланди.

Ҳамза номли мактабнинг

«Ширинтой» гуруҳи, Ойбек номли мактабнинг драма тугараги қатнашчилари, 3-мактабнинг «Мақомчи қизлар» гуруҳи аъзолари уз куй ва қушиқлари, сахна куринишлари билан кечага файз киритишди.

Шу куни Пскент тумани утмиши, тарихини урганиш, унинг ҳудудидаги журналистика, тарих, адабиёт ва санъатга ихлосманд утил-қизларни қўллаб-қувватлашни уз олдиға мақсад қилиб қуйган «Ёғду» клуби аъзолари кургазма иштирокчиларига бир неча викторина саволлари билан мурожаат қилишди:

«Шаҳар, қишлоқ ёки маҳаллангиз қачон ташкил топган ва у нима учун шундай номланди?»

• Тарих такрордан иборат

«Сиз уз шажарангизни биласизми?», «Ўзбекистонда яшаб, ижод қилган буюк мусаввирлардан кимларни биласиз?» ва ҳоказо.

Бир бола илдам қўл қутариб, санай кетди: «Чингиз Аҳмаров, Урол Тансиқбоев, П.П.Беньков...» Билагон болақайнинг сузларини тинглар эканмиз, дилимиздан бир уй кечди: Шояд, бугунги кургазмада асарлари намойиш қилинаётган ёш мусаввирларнинг номлари келгусида ана шу руйхатни давом эттирсан...

Замира МУРОДОВА,
Пскент туманидаги ижодкор болалар ва усмирлар уйи директори.

Биз Сирдарё вилояти, Мирзаобод тумани, Райимжон Муҳамедов номидаги 21-урта мактабда уқиймиз. Аввало, илм ва тарбия даргоҳимиз ҳақида гапирсак, у нафақат туман ёки вилоят, балки мустақил Ўзбекистонимизда ҳам кузга курин-

марказларида усмирлар футбол мактаб-интернатлари очсинлар. «... Юқорида айтиб утилган мактаблар уртасидаги ҳар йилги мусобақалар ҳудудий (минтақа) принцип буйича маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан утказилсин». Шунингдек, қарор-

жонажон Ўзбекистонимиздаги ҳар бир фуқаро каби бизнинг ҳам кунглимизни тоғдек кутарди, купроқ машқ қилишга, моҳир спортчи бўлиб янги-янги ютуқларни қўлга киритиб, келгусида жаҳон мусобақаларида қатнашиб, узбек футболини шо-

• Меҳрибон, меҳри бор муаллим

Собир катта майдонда бир узи машқ қиларди. У футбол тупини у оёғидан бу оёғига шу қадар чаққонлик билан утказардики, бу ҳаракати

цирк жонглёрлариникига ухшаб кетарди. Шогирдини алланарса учун койимоқчи бўлиб келаётган Ваҳоб ака жойида таққа тухтади. Чехрасидаги тундлик тарқалиб, урнини хурсандлик эгаллади.

— Мана шу усулни уч-тўрт киши бўлиб амалга оширсанлар, яна-

ЖОНКУЯР ВАҲОБ АКА

да фойдалироқ буларди. «Алдаб утиш» машқини купроқ узингизга қаттиқ ишониб уйин курсатишга ҳаракат қилинг.

Шу пайт команданинг бошқа аъзолари ҳам етиб келишди-ю, навбатдаги мусобақага тайёргарлик машқи уз-узидан бошланиб кетди.

Бухоро вилояти, Гиждувон туманидаги Садриддин Айний номли урта мактабнинг жисмоний тарбия

муаллими Ваҳоб ака Султоновни барча жонкуяр мураббий сифатида яхши билади. Тошкент Давлат жисмоний тарбия институтини тугатган ва бир вақтда туман футбол командасида моҳир хужумчи ҳисобланган Ваҳоб ака узи таълим бераётган мактабда ҳам «Умид» футбол командасини тузди. У жуда куп вақтини болалар билан утказди. «Спортта меҳр қуйсанг, устоз қилган гуноҳингдан ҳам утадилар» дейишади шогирдлари ҳазил аралаш. Шу билан бирга улар уз мураббийларининг доимо айтганларини бекаму куст бажаришга, хурсанд қилишга интиладилар.

Суратларда: ёш футболчилар баҳорги мавсумга тайёргарлик куринмоқда.

Р.АЛЪБЕКОВ олган суратлар.

ҚУВОНЧУДАН ҚУНЪЛИМИЗ ШОҒ

ган уқув даргоҳларидан ҳисобланади. Утган йил, июль ойидан Республика Халқ таълими вазирлиги тавсияси билан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ЮНЕСКО булими ҳимоясидаги мактабга айлантирилган. Бундан ташқари бултур «Йил мактаби — 95» республика курик-танлови голиби ҳам булди. Аммо ушбу мактубни йуллашдан мақсадимиз бошқа. У ҳам булса, ҳукуматимизнинг «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тугрисида»ги қароридан қувонганимизни изҳор этиш.

Бизнинг илм даргоҳда ҳам спортга қизиқиш жуда катта. Устозларимиз бунга катта аҳамият беришади. 2 та ихтисослашган спорт залига, 1 та футбол майдонига, 1 та гимнастика майдончасига, 2 та волейбол майдонига, 1 та ҳарбий шаҳарча комплексига эгамиз. Футбол командамиз ва миллий курашчиларимиз тумандаги барча беллашувларнинг голиби бўлиб келмоқда. Волейбол командамиз эса вилоят мусобақалари совриндори, таэквондочиларимиз ҳам буш келишмаяпти, улар вилоят чемпиони, республика беллашувлари совриндорларидир.

Биз қарор эълон қилинган куниёқ унинг узимизга тегишли бандларини уқиб, ургандик. Қуйи синф уқувчиларининг бу ҳақдаги саволларига жавоб бердик. Мисол учун қарорнинг 6-бандида шундай сатрлар бор. «... 1996-1997 йилларда вилоят

нинг 15-бандида мактаб уқувчиларининг жисмоний тарбия ва спорт машғулотлари билан шуғулланишлари учун ишлаб чиқариладиган товарлар қийматига берилиши мумкин булган солиқ имтиёзлари ҳақидаги таклифлар ҳам 15 кун муддат ичида куриб чиқилиши ҳақида гапирилган. Бу ҳам албатта мактаблар ҳамда уқувчиларни зарур кийим-кечак, спорт анжомлари билан тулик таъминлаш имконини беради. Қарорнинг 16-бандида эса Ўзбекистон Давлат Жисмоний тарбия институтининг футбол булимига шу йилдан бошлаб ҳар йили 75 та урин ажратиш ҳақида ҳам фикр юритилди.

Юқоридаги гапларнинг бажарилиши ва амалга оширилиши албатта катталар ҳамда устозларимиз зиммасига юклатилган булса-да, бу бизга ҳам бевожита тааллуқли эканлиги сабабли бефарқ эмасмиз.

Мана шундай ғамхўрликлар

ну шарафларга буркашга ундайди.

Сирдарё вилояти, Мирзаобод тумани, Райимжон Муҳамедов номидаги 21-урта мактабнинг юқори синф уқувчилари.

Тахририятдан: сирдарёлик спортсевар уқувчиларга бизга мактуб йўллаб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдирганликлари учун ташаккур айтамыз. Қадрли болалар! Сизлардан қуйидаги саволларимизга жавоб йўлашларингизни илтимос қиламыз:

1. Мактабингизда спорт майдони борми? Бор бўлса унда ишлар қандай йўлга қўйилган?
2. Мактабингизда футбол командаси бўлса, у қандай мусобақаларда иштирок этапти? Мураббийси ким? Фаолияти ҳақида батафсил ҳикоя қилинг.
3. Жисмоний тарбия уқитувчиси, ўзингиз қатнашаётган спорт тугараги фаолиятдан ёзинг.
4. Мабодо сиз спорт мактабида уқисангиз, ўқув даргоҳингиз талаблари ва уларнинг бу соҳада олиб бораётган ишларидан қониқасизми?

Нуриддин Муҳиддинов. Таниқли давлат ва жамоат арбоби, ҳаёти барчага ибрат бўла оладиган инсонлардан бири. Уларнинг ёшлари анча улуг бўлса-да, ҳамон чарчамай Ватан учун, халқ учун меҳнат қилмоқдалар. Яқинда жамоатчи мухбиримиз Беҳзод ҲАЙИТ-МЕТОВ у киши билан мулоқотда бўлди.

— Нуриддин ота, болалик чоғларингиз ҳақида гапириб берсангиз.

— 1917 йилнинг 19 ноябрида Тошкентнинг «Аллон» маҳалласида туғилганман. Урта мактабни тугатгач, турли йилларда Тошкент, Москва, Ленинградда ўқидим. Урушнинг бошидан то охиригача фронтда бўлдим. Қайтиб келганимдан сунг хизмат юзасидан Тошкент, Бухоро, Наманган, Москвада, бирмунча вақт чет элларда, йигирма тўққиз йил Ватандан узоқда, жудаликда яшадим. Энди худо хоҳласа то умрининг охирига дақиқасигача она Ватаним Ўзбекистонимда яшаб, ишламоқчиман. Нега «ишламоқчиман» деяпман? Бунинг сабаби туртта: биринчиси — меҳнат, иккинчиси — ҳаракат, учинчиси — Ватан учун бутун куч-қувватни, ақлни, нима булса охирига дақиқасигача бериш, тўртинчиси — спорт. Мана шулар мени ҳаётда ушлаб юради. Қоқилсам йиқилмасликка, йиқилсам ётиб қолмасликка ҳаракат қиламан.

КИМ НОННИ ХОР ҚИЛСА...

Ешлигимда бувамининг орқасига мингашиб отда кетаётгандик. Бува бирдан отни тухтатдилар. «Болам, туш», — дедилар. «Хув, қара, деворнинг тагида бир бурда нон ётибди. Дарров олиб кел». Югуриб бориб олиб келувдим, бир ушогини узлари едилар бир ушогини менга бердилар. Қолганини уша деворга қўйдилар. Утадиган битта-яримта киши ер ёки қумурсқаларга ем булар, дедилар. Қўйиб келганимдан сунг, «Болам билиб қўйгин: ким нонни хор қилса, узи ҳам албатта хор булади» дедилар.

ФАРИШТАЛАР КЎРИБ ТУРИБДИ

Бир куни учта бола мактабдан келаётган эдик, деворлар у пайтларда паст буларди, Шайх амакиникида қипқизариб гилослар пишиб ётибди. Ҳавасимиз келиб, девордан секин ошиб тушдик-да, дарахнинг тепасига чиқиб, мацца қилиб еб турувдик, қаердандир Шайх амаки пайдо бўлиб қолдилар. Нима қилишимизни билмаймиз. Қани энди қўш булсагу қанот қоқиб учиб кетсак. Шайх амаки бизларнинг ҳижолат булаётганимизни кўрдилар: «Болаларим, бемалол саяверинлар» дедилар. Бизлардан утадими гилос? Секин пастга тушдик. Орқаларидан эргашдик. Қумри хола супага жой қилиб қўйган эканлар. Амаки утиришга такдиф қилдилар. Қулимизни ювиб қўйиб, утирдик. Дастурхонда гилос, чиллаки

узум, тут, нон, чой... ҳамма нарса қўйилган. Кейин айтдилар: «Болаларим, мен бу мева-чеваларни фақат сизлар учун экканман. Буларни узим ея олмайман, тишим утмайди. Хоҳлаган вақтла-

қан жон қайтиб келмайди. Ана шунинг учун худо берган вақтни, умрни қадрига етиш керак. Ҳар бир кунни эмас, ҳар бир соатни, ҳар бир дақиқасини ҳисоб билан фойдали ишларга сарф

НУРИДДИН АКРОМОВИЧ МУҲИДДИНОВ:

«ВАТАН УЧУН ҲАЛОЛ МЕҲНАТ ҚИЛИНГ»

рингизда келиб саяверинлар. Сизлар қанча куп есангизлар мен шунча хурсанд буламан. Аммо бу кичкина деворни мен одамлар учун эмас, бузоқ, қўй кирмаслиги учун қурганман. Мана эшик. Қулфи ҳам йўқ, занжири ҳам йўқ, қалити ҳам йўқ. Лекин бу ерга киргандан кейин аввало салом бериш керак. Еб бўлиб, чиқиб кетаётганда раҳмат дейиш керак. Ҳамма қилаётган ишларимизни фаришталар кўриб турибди. У дунёга борганда буларга жавоб берилади. Шунинг учун мен сизларни бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам бахтли бўлишингизни истайман. Қулоғларингизга оласизларми? дедилар, «оламиз» деб, уччовимиз келиб, қулларини упганмиз.

УЧ НАРСА ҚАЙТМАЙДИ

Мен бувам Акромшо билан купрок булардим, бир куни сурадилар: «Болам, биласанми, бу дунёда қайтариб бўлмайдиган нарсалар нима?». Мен айтдим: «Бува, узингиз айта қолинг». «Уч нарса бу дунёда қайтмайди» дедилар. «Утган вақт, утган умр, чиққан жон». Бир соат вақтингни бекор утказдингми қайтиб келмайди. Ярим соатли умрингни утказдингми қайтариб ололмайсан. Чиқ-

қилиш керак. Узингиз, эл-юртга фойдаси тегсин. Эслаб олдингми?» дедилар, «Бува, умрбод эслаб олдим» дедим. Ана шунақа ибратли сузларни куп тинглаб устанман.

— Миллий гурур деганда нимани тушунаси?

— Миллий гурур дейишдан олдин аввало мана шу миллатнинг ҳақиқий фарзанди бўлиш керак. Миллатингни севиб, шу миллатнинг маданияти, тарихи, урф-одати билан қизиқсанг, келажак учун қўлингдан келганча хизмат қилсанг, яъни ватанпарвар бўлсанг ана шу миллатнинг фуқаросисан. Энди фуқаро бўлиб қолишдан илгари шунга билиш керакки, ҳар қайси миллатнинг тарихи уч даврга бўлинади: утган, ҳозирги, келажак. Уз миллатининг тарихини яхши билмасан қандай қилиб у миллий гурурга эга бўлиши мумкин. Миллий гурур уз миллатининг, уз халқининг тарихидан келиб чиқади. Демак, шундан биламизки, уша аجدодларимиз ким эди, миллатимизнинг тарихи қандай, жаҳон миқёсида қандай хизматлари бор, илгариги аجدодларимиз қандай турмуш қуришган, бизларга нималарни васият қилишган. Иккинчиси, ҳозирги замонда қаерда, нима иш қилишингдан қатъий назар ҳамонки шу миллатнинг фуқароси экансан,

порлоқ қилиш учун, юртини обод қилиш учун, уз халқининг, уз миллатининг дастурхонини туқис қилиш учун, турмушини яхшилаш учун, Ватани учун, тинчлик, осойишталик, бирдамлик, келажакда буюк давлатни қуриш учун қўлидан келганча хизмат қилмасан, бундайлардан ватанпарвар чиқмайди. Мана шуларнинг ҳаммаси йиғилгандан кейин маълум буладики, ким экансан узинг, миллатинг қанақа экан, қанча миллатингни ҳурмат қилсанг, қўлингдан келганча хизмат қилиб, умрингни, ҳаётингни шунга бағишласанг ана шу миллий гурур булади.

— Раҳбар бўлиш осонми? Ва раҳбар одам қандай хусусиятларга эга бўлиши керак?

— Ҳеч ким онасидан раҳбар бўлиб туғилмайди. Дунёқараши, ақл-фаросати билан эл-юртга муҳаббати, уларнинг ишончи билан раҳбар бўлиши мумкин. Илгари раҳбарлик отасидан мерос бўлиб қоларди. Масалан, шоҳнинг боласи шоҳ бўларди, домланинг боласи домла бўларди. У замонлар утиб кетди. Ҳозир ақл-фаросат, ҳунар қобилият билан, энг каттаси ватанпарварлик билан халқнинг пешонасини силаб, кунига яраб, унинг ҳаётини яхшилайдиган, уз эл-юртини, қишлоғини, туманини — шуларни обод қилиш қўлидан келадиган одамлар раҳбар булади. Ҳар қайсингизнинг бунга,

Умрнинг қадрига етиш керак

шу миллат учун кучинг, ҳунаринг, ақлу фаросатинг билан бирга қонингни ҳам, жонингни ҳам беришга тайёр бўлишинг керак, шунга ҳаракат қилишинг керак. Ана шунинг номи ватанпарвар. Мана шу гурурдан келиб чиқади. Ниҳоят учинчиси. Ҳар қайси миллатнинг фуқаролари: еш гудак болалардан тортиб энг катта оқсоқолларгача шу миллатнинг тақдирини, келгусини

яъни раҳбар бўлишга ҳаққингиз бор. Ҳозир шунга имконият ҳам бор. Мен дуненинг 70-80 та мамлакатларини айланиб келдим. Ўзбекистонда нима амал булса, шуларнинг ҳаммасида булганман. Москвада ҳам энг олий амалларда булганман. Куп мамлакатларнинг подшоҳлари билан куришиб, ишлаб ҳам келдим. Илгари ҳамма ишни Москва орқали қилардик. Уша вақтда икки тил буларди: узбекча-урисча. Энди мустақилликнинг энг катта фойдаларидан бири чет элга чиқдик. Дунё қисқа вақт ичида бизни қабул қилди. БМТда бизнинг байрогимиз қилпираб турибди. Энди чет элга чиққанамизда уларнинг тилини билмасак гўёки соппа-соғ булсак ҳам кар-соқовдек буламиз. Шунинг учун она тилимиз асос камида уч-тўрт тилни билиш керак. Қайтариб айтаман, она тили асос-камида уч-тўрт тилни билиш ҳеч кимга зарар қилмайди. Чунки илгари биз она тилимизни унутиб юбориш даражасига келиб қолган эдик. Ҳозир эса бошқа кунлар келди. Таржимон фақат олий раҳбарларга берилади. Чунки иккита олий раҳбар, масалан, иккита президент булса, қоида буйича ҳар қайсиси узининг она тилида гапириши керак. Хорижий тиллардан беш-унтасини билса ҳам, таржимон орқали гаплашиш керак. Ана шунинг учун раҳбар бўлишни орзу қилган инсон, албатта уз ниятига етсин, биринчи навбатда уз она тилини пухта билиши керак.

— Раҳмат, Нуриддин ота. Энди шу ўсиб келаётган ёш авлодга сизнинг истакларингиз?

— Болаларим, невараларим, менинг ҳатто чеварларим ҳам бор. Соғ-саломат бўлинглар! Ота-она, кексаларни ҳурмат қилинлар. Катталарнинг дуосини олинглар. Узингиздан кичкиналарнинг пешонасини силанлар, қўлингиздан келганча шуларга кумак беринг. Кичикларга ака, катталарга ука бўлинглар. Қолаверса, узингиз ҳам ватанпарвар бўлинг. Сизлар бахтлисизлар. Ҳозирги қийинчиликлар утиб кетади. Бизлар бу қийинчиликларнинг унбаровар ортиқчасини қурганмиз. Нима қилиб енгганмиз? Виждоннинг покизалиги билан. Бир соат вақтингизни ҳам бекор утказманг. Умр қисқа. Келгуси Ватанимизнинг тақдирини, халқимизнинг фаровонлигини, жонажон Ватанимизнинг ободлигини, дунё миқёсида узига хос юқори даражага чиқиши фақат сизларнинг қўлингизда. Сизлар идора қиласизлар Ватанини. Сизлар уни ҳимоя қиласизлар. Шунинг учун сизларнинг ҳаммангизга сиҳат-саломатлик, ишларингиз ва уқишларингизга муваффақиятлар тилайман.

— Самимий тилақларингиз учун раҳмат.

● Ота насиҳати

ЯХШИ ИШЛАР ҚИЛСАНГ,
ШАРАФ ТОПАСАН

Араб ҳақимларидан бир зот уғлига шундай деди:

— Болажоним, қиёмат кунда сендан нималарга эришдинг, кимга мансубсан, кимнинг уғлисан, деб сурайдилар.

Ва насиҳатини давом эттириб:

— Каъбанинг ҳижоби ёпинғичини халқ упанганини кўргансан. Одамлар унга меҳр ва ҳурмат курсатадилар. Унинг машҳур бўлиши ипақдан тикилгани учун эмас, у ёпинчиқ Каъба устига ташланган. Шу сабабли у ҳам Каъба каби азиз ва шарафли булади, — деди. Бу насиҳат отанинг болага қандай уғит бериши кераклигини курсатади.

ИЗОҲ ВА ЎГИТ

Инсоннинг қадри узи қилган яхши ишларидан келиб чиқади. Агар ишлари, амаллари, хатти-ҳаракати яхши бўлса, қадри ҳам шунга яраша булади. Отаси яхши, аммо узи ёмон бўлган одамнинг ҳеч қандай қадри йўқ. Дўстлари яхши одамга яхшилик ер булади. Чунки яхшилар билан дўстлик, қадрдонлик инсонни яхши йўлга бошлайди. Ушбу ҳикояда бизларга ана шу ибрат берилган.

ХҲҲА НАСРИДДИН
НАБИРАЛАРИ

— Эшитяпсизми Афандим, мана бу одам халитдан бери бошимни қотирапти, эмишки бир уйда чолу кампир яшармиш. Уларнинг икки уғли бўлиб, ҳар бир уғлининг биттадан синглиси бор, дейди. Улар нечта, деб мени сира қуймаяпти. Тўғри топиб айтсам менга бир қоп шולי берар экан.

— Бор йўғи бешта деб куйинг, бешта, — деди Насриддин Афанди йулида давом этиб.

Насриддин Афанди. Болалар бу номни эшитишлари биланок, чехраларига табасум югурди. Куз олдиларида ҳозиржавоб, адолатли, халқпарвар, яхши инсонларнинг хурсандчилигига шерик, оғир кунларида ҳамда-

рд, кенг феъли Насриддин Афандини қарсақ чалиб кутиб олишди.

Саҳнада Насриддин Афанди ролини ухшатиб уйнаган Риштон туманидаги Шукур Бурҳонов номли мактабнинг «Хужа Насриддин набиралари» ҳажвий-драматик тугарак қатнашчилари экан. Уқувчилар дарсдан бушадилар дегунча тугаракка ошиқишади. Улар кичик ҳажвий асарлар танлаб, мактаб саҳнасида тенглошларига намойиш қилишади. Мактабдошлари уларнинг чиқишларини сабрсизлик билан кутишади. Сиз суратда куриб турган бу қизлар Ҳ. Эргашева ва Г. Содиқовалар Насриддин Афанди ролини ижро этишмоқда.

Тўлқин

БИР
— ПОЙ
КАЛИШ

Юзин тубан ётиб олиб,
Арз ёзди бир пой калиш.

Лаби-лунжи осилган,
Оғзи тўла лой калиш.

— Ҳей яхшилар, Норбойнинг
Дастидан дод, дод яна.

Бинийдек калишни
Шу ҳолга солди мана.

Теп-текис йўлда ҳам у
Кўр каби қоқилади.

Кўксимизга миҳ қоқиб,
Ёнғоқлар чақилади.

Йўлда тош, гишт кўрса бас,
Тепиб ўтмай илож йўқ.

Ўртоқлари ҳам уни
Аташади «Нор-қуруқ!»

Тумшугимиз тешилган,
Ип ўтказиб тортади.

Истаса копток қилиб,
Ҳар тарафга отади.

Куп-қуруқ йўл қолиб у,
Балчиқ, лойни босади.

Сўнг қурисин, деб бизни,
Том бошига осади.

Мен кўлмакда ётибман,
Шеригим эса томда.

Улоқтирди Нор уни,
Кучук қувлаган шомда.

Ахир Норнинг дастидан,
Дока бўлди нўстларим.

Бизни авайлаб кийсин,
Айтинг унга, дўстларим!

Ниманинг беш бармоғи бору,
Лекин бирорта ҳам тирноғи йўқ.

Ҳайвонлардан бирининг номи икки томондан уқилса ҳам маъноси узгармайди. Бу қайси ҳайвон?

Совуқда бир хил кийинган киши ва бола турибди, буларнинг қайси бири тезроқ совуқ ейди?

Қора мушук қай вақт уйга осонгина кира олади?

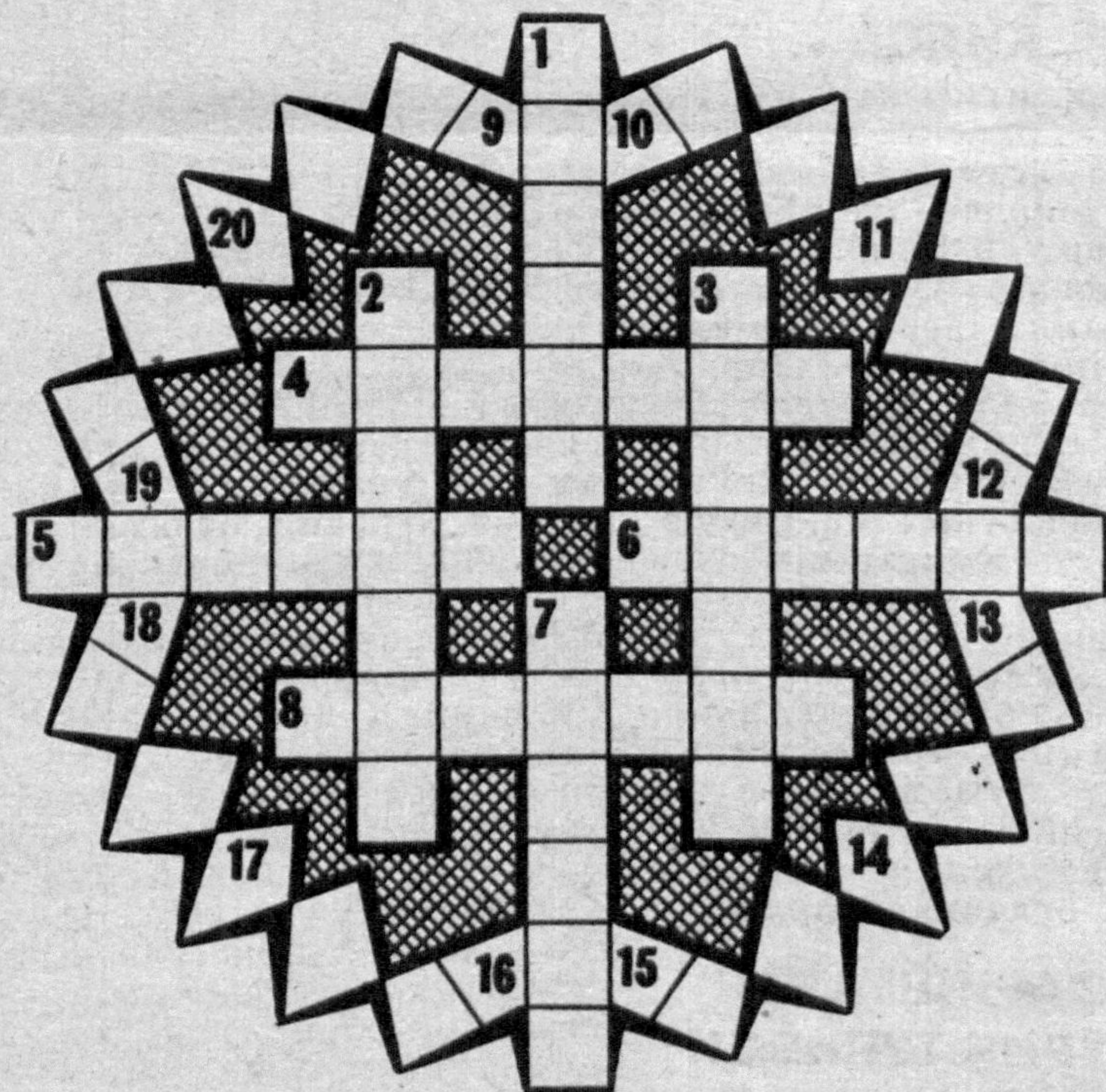
Типратикан
қишда нима
қилади?

Дунёда нима қиммат?

Одамда нима бўлмаса, нимали бўлмаса, Нима қилмаса яшай олмайди?

Таҳририятдан:
Азиз ўқувчилар!
Жумбоқли топишмоқларимиз сизда қизиқиш уйғотган бўлса бизга жавобларини ёзинг ҳамда ўзингиз ҳам мана шундай ҳазил сўроқли топишмоқлардан тузиб юборинг.

МАЪНОДОШ СЎЗЛАР

Энига: 4. Чидам, бардош. 5. Совға, ҳадя, туҳфа. 6. Якун, хулоса. 8. Тафт, ҳовур.

Бўйига: 1. Азамат, кучли. 2. Ўғит, панд. 3. Камолот, етуклик. 7. Учқур, югурик.

Шакл атрофида «занжир» ва кесишган ҳолда: 9. Хурсанд, хушнуд. 10. Олам, жаҳон. 11. Нур, шуъла. 12. Ҳаёт, турмуш. 13. Тўғри, ҳаққоний. 14. Жимжит, сокин, осуда. 15. Ҳақ, очиқ. 16. Шеърият. 17. Кўрқмас, танти, ҳимматли. 18. Фалла, ризқ-рўз. 19. Сўзлашув, маъруза. 20. Кун, офтоб.

Тузувчи: Фозилжон ОРИПОВ.

ТОНГ ЮЛДУЗИ
Ўзбекистон болалари ва
ўсмирларининг газетаси

Бош
муҳаррир
Умида
АБДУАЗИМОВА

Таҳрир хайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА,
Раҳима ШОМАНСУРОВА,
Марат ШАФИЕВ,
Сайриддин ХОЛОВ
(масъул котиб)

ИВМ компютерида терилди ва
сахфаланди. Офсет усулида
босилди. Ҳажми 1 босма табоқ
Буюртма — Г 018.
Қоғоз бичими — А-3.
Босингга топшириш вақти 19.00
Топширилди — 18.30

• Рўйхатдан ўтиш тартиби
№ 000137
• Манзилимиз: 700083,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси,
32-уй.
• Телефон:
• 33-44-25

